

Idees d'actualitat - La semana horribilis de Binyamín Netanyahu

Hace unos días el fiscal jefe del Tribunal Penal Internacional (TPI) Karim Khan emitió una orden de arresto contra Binyamín Netanyahu y tres líderes de Hamás por presuntos crímenes de guerra, mientras tres países europeos (España, Irlanda y Noruega) han anunciado el reconocimiento del Estado palestino y miembros clave del gobierno israelí y del ejército han criticado la falta de estrategia a la Franja e incluso le han dado un ultimátum para que se actúe en consecuencia. La última semana del mes de mayo ha sido pues una auténtica semana *horribilis* para el primer ministro israelí

Para evitar ser juzgado por las numerosas causas judiciales que tiene pendientes, Binyamín Netanyahu ha arrastrado todo un país hacia el abismo, dañando las instituciones judiciales, las fuerzas armadas y el sistema educativo, empujándolo hacia una posible dictadura mediante un auténtico golpe de estado judicial. El gobierno israelí también ha dado un gran poder a los colonos fundamentalistas que ocupan tierras palestinas esgrimiendo que sus escrituras de propiedad son la Biblia. Por otra parte, el gobierno, el ejército y las empresas de tecnología y armamento de Israel utilizan los territorios ocupados como laboratorio de estrategias de represión y control biológico que después exportan a todo el mundo, con un alto beneficio económico.

No obstante, hace unos días, el propio ministro de Defensa Yoav Gallant, un antiguo

general y actual miembro del partido Likud de Binyamín Netanyahu criticó públicamente el gobierno por no haber establecido un plan de posguerra para Gaza y exigió que Netanyahu se comprometiera personalmente con una forma de gobernanza palestina del enclave, en vez de optar por una política de asentamientos o de ocupación. En efecto, sin estrategia política, ninguna campaña militar puede tener éxito, e Israel acabaría ocupando Gaza y luchando indefinidamente contra una contra insurgencia que disminuiría los recursos militares, económicos y diplomáticos del país.

Paralelamente, las encuestas muestran que la mayoría de los israelíes no quieren reocupar la Franja de Gaza, pero Netanyahu y su coalición siguen enrocados con la minoría radical que pide el aniquilamiento del adversario. En este sentido, hay que recordar que los partidos que forman el gobierno de Netanyahu sólo obtuvieron el 48,4% de los votos a las elecciones de noviembre de 2022, y que sin el apoyo de la extrema derecha, no sólo colapsaría la coalición, sino que no le quedarían bastantes aliados para formar gobierno tras futuras elecciones y que enajenarse los extremistas acabaría con la carrera política de Netanyahu.

Tampoco es ajeno al aumento de las críticas internas el hecho de que las matanzas y la destrucción en Gaza han sobrepasado Israel y muchas voces ya denuncian lo que consideran como la peor catástrofe que nunca haya vivido el Estado hebreo. Porque como afirma el escritor David Grossman en su libro *El precio que pagamos* (Debate, 2024), empiezan a aflorar a la superficie de la conciencia israelí las secuelas y el significado verdadero -así como el precio real- de la enfermedad crónica que supone la ocupación, así como las relaciones tóxicas entre por una parte la mayoría laica y, por otra, la minoría religiosa ultraortodoxa y los judíos ultranacionalistas.

En este contexto, desde el punto de vista militar, el objetivo de destruir la capacidad de combate de Hamás y del resto de las milicias armadas en la Franja no sólo parece lejano, sino incluso imposible de alcanzar. Como pasa en toda guerra asimétrica, una de las escasas ventajas del bando más débil es que le basta no ser completamente aniquilado para poder seguir indefinidamente su estrategia. Como se está demostrando en este caso, la abrumadora superioridad israelí no es suficiente para eliminar ni a los combatientes que conforman los 24 batallones que constituyen el grueso de la fuerza de combate de Hamás, ni tampoco su frágil base industrial para fabricar los cohetes con que desafían los sistemas antiaéreos israelíes.

Políticamente, la situación tampoco es mucho más positiva para Netanyahu. Lo único que puede apuntar a favor suyo es que sigue siendo primer ministro al frente del gabinete más radical de la historia de Israel. En realidad, Netanyahu ha subordinado su supervivencia política a cualquier otro objetivo, sea la liberación de los rehenes a manos de Hamás, el respeto al derecho internacional o la búsqueda de una cierta complicidad con un Joe Biden que empiezan a sufrir las consecuencias del apoyo de los EE.UU. a Israel y que podrían hipotecar gravemente la posibilidad de ser reelegido.

Así pues, con su deriva belicista, Netanyahu está dilapidando no sólo el crédito internacional que le quedaba en Israel, sino que también está contribuyendo a alimentar un

antisemitismo y un antisionismo que se van extendiendo por todas partes. Asimismo, con la destrucción sistemática de Gaza, los israelíes se alejan de un camino político que ofrezca a los palestinos dignidad y soberanía. En cualquier caso, nada ni nadie parece dispuesto a poner fin a esta dinámica belicista. Netanyahu, con el apoyo de personajes como el ultraderechista ministro de Seguridad nacional Itamar Ben Gvir y el extremista religioso Bezalel Smotrich, ministro de Justicia, quiere continuar la guerra porque le sirve para evitar unas elecciones anticipadas que acabarían con su carrera política y quiere rematar la tarea de dominar completamente la Palestina histórica. Joe Biden por su parte y a pesar de sus vacilaciones y el riesgo de perder al electorado más joven, se alinea con la mayoría de la sociedad norteamericana que da apoyo a Israel, sin reparar en las violaciones del derecho internacional y los crímenes de guerra. Los gobiernos europeos tampoco consiguen adoptar una posición común mientras que los países árabes no quieren arriesgarse por unos palestinos que ya hace tiempo han dejado abandonados a su suerte.

Rompe un poco esta dinámica el reconocimiento del Estado de Palestina por parte del gobierno español, empujado por la actual guerra en Gaza y por la inclusión explícita de la cuestión en el acuerdo de gobierno de coalición. Vista su posición histórica sobre el conflicto y su importante compromiso político y económico con el esfuerzo internacional por construir las instituciones de un Estado palestino desde 1994, España debería haber dado este paso hace tiempo. Las circunstancias actuales lo han llevado a reconsiderar la cuestión pero el reconocimiento corre el riesgo de ser un acto meramente simbólico con escasa trascendencia, vista la situación actual de Palestina y la catastrófica realidad sobre el terreno, no sólo en Gaza sino también en Cisjordania con una Autoridad Palestina desacreditada por su corrupción endémica, las trabas impuestas por los sucesivos gobiernos de Netanyahu y el crecimiento exponencial de los asentamientos de colonos.

En definitiva, el Estado palestino no es la solución definitiva al conflicto, pero es una parte fundamental y *sine qua non*. La ocupación y dificultades que tiene el Estado palestino actual no pueden ser una excusa para obviar la necesidad y la urgencia de una existencia política efectiva. Mantener el *statu quo* es inaceptable y tanto la comunidad internacional como cada uno de los estados individualmente pueden y deben actuar. Si las fórmulas experimentadas hasta ahora han fracasado, eso implica que hace falta un cambio profundo en la manera de abordar el conflicto. Hace falta un nuevo enfoque que acabe con la complicidad por asentimiento que no contribuya a la impunidad de Israel. Ha llegado el momento de hacer callar las armas de poner las bases para una paz justa y duradera para todas las partes implicadas.

Fotografía: CC-BY-SA-4.0 - Protestas contra Netanyahu y la guerra, Tel Aviv, 2023

Anna Masegosa, Eulàlia Viñolas y Maria Beltrán, estudiantes en prácticas en el CETC, han participado en esta edición de *Idees d'actualitat*.

Política internacional y globalización

Rose Gottemoeller The Changing Nuclear Mind Game

L'article parla de l'estratègia russa d'amenaçar amb un possible atac nuclear davant una possible intervenció de l'OTAN a Ucraïna agafant com a punt de partida l'anunci d'assajos nuclears per part de Vladímir Putin, el passat 6 de maig, com a resposta a les declaracions del president francès, Emmanuel Macron, i altres líders de l'OTAN sobre la possibilitat d'enviar tropes aliades per lluitar a Ucraïna. L'autora afirma que el Kremlin ha traçat una línia vermella sobre qualsevol intervenció directa per part de l'OTAN en territori ucraïnès i la resposta de Biden ha estat clara: els Estats Units i els seus aliats enviaran assistència militar a Ucraïna, però no participaran de manera activa en els combats, ja que no hi ha gens d'interès a provocar un enfrontament entre Rússia i l'OTAN a Europa que podria escalar en una III Guerra Mundial i un conflicte nuclear. Des de Moscou, exposen que l'objectiu de l'anomenada "operació militar especial" és l'alliberament de la població ucraïnesa d'un règim "nazi". Tanmateix, un cop l'OTAN ha començat a ajudar Kíiv, ha denunciat que l'objectiu del bloc és destruir i desmembrar Rússia; una meta que alguns funcionaris destacats dels estats membres de l'OTAN han expressat voler assolir. A través d'aquesta reflexió l'autora assenyala que el teixit de la dissuasió nuclear està canviant, el seu joc mental s'adapta a una nova era, des de Putin fins a Kim Jong-un a Corea del Nord. A més, apunta a com els Estats Units i els seus aliats, per tal de respondre a aquestes amenaces, han de mantenir una dissuasió estable i forta, parlant de manera responsable sobre les armes nuclears, i mantenir un progrés constant en l'assistència militar a Ucraïna.

Hans Binnendijk et al. NATO Cannot Survive Without America

El mes passat, l'OTAN va celebrar el seu 75è aniversari. Aquesta celebració podria ser la seva última amb els Estats Units liderant l'aliança. L'ex-president dels EUA, Donald Trump, encara veu l'OTAN com una entitat obsoleta i, si és reelegit, podria deixar desprotegits aquells estats membres que no aporten prou a la defensa. Això podria tenir greus conseqüències per a la seguretat europea i la cohesió de l'aliança. Els partidaris de Trump argumenten que això és una tàctica per pressionar Europa a augmentar la seva despesa militar, però antics funcionaris nord-americans estan convençuts que podria retirar els EUA de l'OTAN si torna a la presidència. Sense els consellers moderats que el van contenir durant el seu primer mandat, Trump podria tenir llibertat per implementar les seves idees polèmiques. El Congrés dels EUA també està preocupat i ha aprovat una llei que impedeix al president retirar-se de l'OTAN sense la seva aprovació. Tot i així, Trump podria evitar aquesta prohibició sense sortir-ne oficialment. En aquest cas, Ucraïna seria la primera afectada, ja que Trump s'ha oposat a proporcionar més ajuda militar a Kíev i ha elogiat repetidament Vladímir Putin. Això podria obligar Ucraïna a negociar un acord desfavorable amb Moscou, deixant el país vulnerable tant militarment com econòmicament. Sense els EUA, mantenir la cohesió i la unitat de l'OTAN seria complicat. Des de la seva fundació, un oficial general nord-americà ha liderat l'estructura de comandament de l'aliança. L'OTAN sense els Estats Units podria sobreviure de manera limitada, però és més probable que

l'aliança es desfaci. La Unió Europea no està preparada per substituir l'OTAN en un futur pròxim, ja que les seves capacitats militars són limitades i més adequades per gestionar crisis regionals que per combatre. Finalment, aquest possible declivi de l'OTAN podria tenir conseqüències negatives globals, incloent-hi la inseguretat a Àsia i el Pròxim Orient, així com possibles repercussions econòmiques per als Estats Units. Després de garantir la pau relativa a Europa durant 75 anys, oblidar les lliçons del passat podria posar en risc la seguretat mundial i enfortir els règims autoritaris.

Fabrizio Maronta L'incidente dell'Occidente

L'autor analitza la crisi de la globalització i el declivi del domini occidental, especialment del lideratge dels Estats Units. Aquest procés, marcat per les crisis financeres del 2008-2019, va posar de manifest les vulnerabilitats d'Occident i la complexitat de la dinàmica global. A la vegada afirma que el "Sud global" és una noció problemàtica per tres motius principals: és un oxímoron conceptual, és estratègicament inconsistent, i representa una reiteració lineal dels patrons de globalització. La crisi de la primacia occidental, accentuada per una mentalitat narcisista i una il·lusió de centralitat, ja va ser discutida per pensadors com Oswald Spengler el 1918. La fi de l'hegemonia europea a la postguerra va fer sorgir els Estats Units, com a superpotència, però la crisi nord-americana contemporània, combinada amb la desglobalització, posa en perill aquesta primacia. També ressenya que la globalització té arrels històriques que es remunten a la Revolució Industrial, amb moments clau com la visita de Nixon a la Xina (1972), l'elecció de Reagan (1981), el col·lapse de l'URSS (1991), l'entrada de la Xina a l'OMC (2001) i la crisi financera del 2008. La col·laboració entre els Estats Units i la Xina ha donat suport a la globalització, però la crisi financera i la pandèmia de COVID-19 han posat de manifest les debilitats d'aquest sistema. En aquest context, afirma que la dinàmica sino-nord-americana ha creat interdependència econòmica, amb la Xina proporcionant productes barats i donant suport al deute nord-americà. Tanmateix, aquesta relació ha provocat la desindustrialització dels Estats Units i la creixent dependència econòmica de la Xina, contribuint a les crisis recents. Paral·lelament, destaca que la Xina i Rússia, totes dues potències revisionistes, busquen socavar l'hegemonia nord-americana col·laborant en sectors estratègics. La guerra d'Ucraïna i l'aliança sino-russa han agreujat aquestes tensions, provocant una fragmentació de la globalització, mentre països com l'Índia, Turquia i les monarquies àrabs del Golf busquen mantenir l'equilibri entre les grans potències. Les societats occidentals s'enfronten a una crisi de lideratge i coherència estratègica, mentre que els països asiàtics i africans presenten visions a llarg termini. La globalització fragmentada i els reptes industrials requereixen una nova política econòmica i una major cooperació internacional per afrontar els reptes del futur. En darrer terme, l'autor assenyala que la desglobalització s'endinsa en aquesta confusió estratègica, que els EUA comparteixen amb la majoria dels seus aliats europeus i que a partir d'agendes que ja no són «occidentals», la globalització tal com la coneixem és molt probable que s'hagi acabat.

Björn Alexander Düben While Xi and Putin Celebrate Cooperation, Problems Build in China-Russia Ties

L'article tracta sobre l'estreta relació entre Xina i Rússia i el recel que desperta en els governs occidentals. L'autor afirma que el fet que el primer viatge oficial del cinquè mandat de Vladimir Putin sigui a la Xina i que Xi Jinping ja hagués fet el mateix gest en seu tercer mandat, és representatiu dels llaços entre tots dos països, entre els quals el comerç bilateral ha augmentat significativament des de la invasió russa d'Ucraïna. No obstant això, aquesta relació ha estat objecte de crítiques per part dels governs occidentals, especialment a causa de la cooperació militar de la Xina amb Rússia. Els líders europeus han intentat sense èxit persuadir a Xi perquè actuï com a mediador en el conflicte entre Rússia i Ucraïna. Malgrat alguns gestos simbòlics, com l'enviament d'un mediador especial, Xi ha evitat cap compromís respecte Ucraïna i ha mantingut la seva proximitat amb Moscou. Això ha generat tensions amb Occident, que veu el suport de la Xina a Rússia com una amenaça per a la seguretat europea. Xina està intentant trobar un equilibri que sostingui continuar donant suport a Rússia i tenint bones relacions comercials amb Occident perquè una guerra comercial amb la Unió Europea seria molt perjudicial. Aquest equilibri però, s'està tornant cada vegada més difícil de mantenir. Les sancions econòmiques dels Estats Units el 2023 han afectat significativament el comerç entre Xina i Rússia, i les institucions financeres xineses estan preocupades per l'amenaça de noves sancions de la Unió Europea.

Richard Ghiasy & Jagannath Panda Will China Succeed in Creating an Asian Security Order?

Al llarg del mes d'abril, el ministre d'Afers Exteriors xinès, Wang Yi, va viatjar a Cambodja, Indonèsia i Papua Nova Guinea com a part dels esforços diplomàtics de Beijing per reforçar la seva influència geopolítica a Àsia. Aquests esforços formen part de la Iniciativa de Desenvolupament Global (GDI), la Iniciativa de Seguretat Global (GSI) i la Iniciativa de Civilització Global (GCI) de la Xina, que tenen com a objectiu convertir el país en un actor central en la seguretat i el desenvolupament globals. La Xina ha fet avenços econòmics i polítics significatius, però encara lluita per establir un ordre de seguretat asiàtic cohesionat centrat en els seus interessos. Els autors argumenten que l'enfocament de la Xina sobre l'ordre de seguretat asiàtic és processual, és a dir, se centra en els principis i processos de cooperació multilateral més que en una visió fixa. La complexitat d'Àsia, amb les seves diverses regions i els seus reptes de seguretat, requereix aquest enfocament flexible. La posició geogràfica de la Xina, que limita amb cinc regions asiàtiques, li confereix un interès únic en la dinàmica de seguretat de totes aquestes zones. Les prioritats de seguretat de la Xina varien segons la regió. A l'Àsia occidental, els seus interessos són limitats a causa del mínim impacte sobre la seguretat i les importacions de combustibles fòssils. Àsia central és estable gràcies a la cooperació amb Rússia i els estats locals. El sud-est asiàtic, on l'estratègia indopacífica dels EUA és destacada, presenta un repte important a causa de la competició entre ambdues potències. L'ordre de seguretat mínima del sud d'Àsia i l'augment de la influència de l'Índia plantegen problemes per a la Xina, mentre a l'Àsia

oriental, la Xina s'enfronta a la paradoxa de beneficiar-se de l'ordre liderat pels Estats Units mentre es veu amenaçada per les seves aliances de seguretat. Segons els autors, l'estratègia de la Xina implica aprofitar la seva influència financera i geopolítica al Sud global a través de fòrums com el Banc Asiàtic d'Inversions en Infraestructures (AIIB), l'Organització de Cooperació de Xangai (SCO) i els BRICS, així com la Iniciativa de la Franja i la Ruta (BRI). Aquests esforços tenen com a objectiu crear un nou ordre de seguretat asiàtic. Tanmateix, les ingerències de la Xina al mar de la Xina Meridional i la manca d'experiència en la prestació de garanties de seguretat dificulten que els estats asiàtics abandonin la seva dependència dels EUA. En definitiva, mentre la Xina busca establir un ordre de seguretat multipolar que limiti la influència dels Estats Units, ha de fer front a les realitats d'una Àsia plural.

Matthew Levitt What Hamas Wants in Postwar Gaza

L'article ressenya quins són els objectius de Hamàs i quina és l'estratègia que segueix per aconseguir-los, assenyalant que l'objectiu de l'atac del 7 d'octubre era reposicionar la qüestió palestina al centre de l'agenda internacional i evitar una normalització de les relacions entre Israel i l'Aràbia Saudita que podien qüestionar l'autoritat de Hamàs a la Franja. Davant un decreixent suport cap a l'organització per part dels gazatís, la possible normalització de les relacions i reconeixement d'Israel per part de Riad i, la menor de presència de les Forces de Defensa Israelianes a prop de la Franja, a conseqüència de l'augment de violència a Cisjordània, Hamàs va decidir llençar el seu atac. Un atac, afirma l'autor, amb el que esperava arrossegar a l'estat israelià cap a un conflicte major, en què esperava una implicació de Hezbol·là i altres membres de "l'eix de resistència" iranianes. L'article afirma que el propòsit de Hamàs és aconseguir un model a la Franja de Gaza en els que ells juguin un paper similar al de Hezbol·là al Líban, és a dir, poder influir en la política i tenir veu en les decisions governamentals, però mantenir una completa autonomia per dirigir el seu propi exèrcit per lluitar contra Israel. Per aconseguir-ho, Levitt afirma que és necessari que l'organització formi part del govern palestí. Així i tot, l'administració Biden ha descartat explícitament qualsevol estructura de govern que inclogui Hamàs en un escenari postguerra. També apunta que l'administració Biden culpa a Hamàs d'allargar la guerra per la seva negativa en alliberar els ostatges israelians i deixar les armes, malgrat l'anunci a principis de maig que podria aprovar alguna versió d'un acord d'intercanvi per presoners. Hamàs, per altra banda, entén que després d'alliberar els ostatges restants, el que els queda és el seu quadre de lluita restant a la zona per tal d'aconseguir una victòria a l'estil d'Ezbol·lah, és a dir simplement ha de sobreviure. L'autor conclou que per Hamàs això significaria un retorn als seus principis: restablir la missió de destruir Israel i substituir-lo per un estat palestí islamista en tot el que considera Palestina històrica. Per aturar aquest pla abans de posar-lo en marxa, considera que serà primordial que Israel, els Estats Units i els seus aliats àrabs i occidentals mantinguin Hamàs fora de qualsevol estructura de govern palestí, per la senzilla raó que els seus objectius fonamentals són incompatibles amb la pau.

Jesús A. Núñez Villaverde Israel, crecientemente perdido en su laberinto

L'autor afirma que des del punt de vista militar, l'objectiu de destruir la capacitat de combat de Hamàs i de la resta de les milícies armades a la Franja no només sembla llunyà, sinó fins i tot impossible d'assolir. Com passa en tota guerra asimètrica, un dels escassos avantatges del bàndol més feble és que en té prou de no ser completament aniquilat per poder seguir indefinidament la seva estratègia. Políticament, la situació tampoc no és gaire més positiva per a Netanyahu. L'únic que pot apuntar a favor seu és que segueix sent primer ministre al capdavant del gabinet més radical de la història d'Israel. En realitat, Netanyahu ha subordinat la seva supervivència política a qualsevol altre objectiu, sigui l'alliberament dels ostatges a mans de Hamàs, el respecte al dret internacional o la recerca d'una certa complicitat amb un Joe Biden que comença a patir les conseqüències del suport dels EUA. Amb la seva deriva bel·licista, Netanyahu està acabant de dilapidar no només el crèdit internacional que li quedava a Israel sinó que també està contribuint a alimentar un antisemitisme i un antisionisme que es van estenent arreu. Sembla, però, que ningú disposat a posar fi a aquesta dinàmica bel·licista. Ni Netanyahu que vol continuar la guerra perquè li serveix per evitar unes eleccions anticipades que acabarien amb la seva carrera política. Ni Joe Biden que s'alinea amb el gruix de la societat nord-americana que majoritàriament dóna suport a Israel. Tampoc els governs europeus aconseguixen adoptar una posició comuna mentre que els països àrabs no volen arriscar-se per uns palestins que ja fa temps han deixat abandonats a la seva sort.

Vali Nasr Why Iran and Israel Stepped Back From the Brink

A principis d'abril, una sèrie d'intercanvis militars agressius entre l'Iran i Israel van alterar significativament el panorama estratègic de l'Orient Mitjà. El conflicte va començar l'1 d'abril quan un atac aeri israelià al consolat iranià a Damasc va matar set comandants del Cos de la Guàrdia Revolucionària Islàmica, inclosos dos generals. L'Iran va prendre represàlies dues setmanes després amb un bombardeig de drons i míssils, la majoria dels quals van ser interceptats. Israel va respondre amb un altre atac a una base aèria iraniana. Aquesta escalada va posar al descobert la seva llarga guerra soterrada, posant de manifest la perillosa rivalitat que amenaça l'estabilitat regional i corre el risc d'entrar en conflicte amb els Estats Units. La intensa competició entre l'Iran i Israel, caracteritzada per atacs i contraatacs militars, té profundes implicacions per a la seguretat regional i la política de l'Orient Mitjà. Les dues nacions es veuen com a amenaces existencials que requereixen una derrota militar. Els Estats Units s'enfronten ara al repte d'elaborar una estratègia diplomàtica per desescalar les tensions i evitar un conflicte més gran. L'escalada del conflicte ha augmentat el risc d'una guerra més àmplia, amb l'Iran i Israel preparant-se per a futurs enfrontaments i millorant les seves capacitats militars. Els intercanvis recents han demostrat que qualsevol atac d'un bàndol provocarà una resposta directa de l'altre, augmentant significativament l'aposta. Els esforços de Washington per mediar i prevenir l'escalada van ser crucials per contenir la crisi. L'autor considera doncs que els Estats Units han de continuar implicats activament, abordant els problemes de seguretat i

aprofitant els canals diplomàtics per mantenir l'estabilitat. La situació precària subratlla la necessitat d'un enfocament diplomàtic sòlid per gestionar la rivalitat i evitar un deteriorament més gran de la seguretat regional.

Nazanín Armanian Irán: ocho notas sobre la muerte de Ebrahim Raisi

Ali Khamenei, el líder de la Teocràcia Xiïta de l'Iran va assegurar que la mort del president Ebrahim Raisi i del ministre d'Afers Estrangers Hossein Abdullahian no alterarà el funcionament del país. Aquesta declaració, destinada més a les faccions del règim que als ciutadans, pretenia calmar la situació després de l'accident d'helicòpter als boscos de Dizmar. L'accident va tenir lloc quan Raisi, Abdullahian i altres alts càrrecs tornaven d'una reunió amb el president d'Azerbaidjan, Elham Aliyev, després d'inaugurar una presa. L'autora destaca que anteriorment Azerbaidjan havia estat acusat per l'Iran d'acollir instal·lacions militars israelianes a prop de la frontera iraniana, cosa que complica encara més les relacions després dels atacs israelians a interessos iranians a Síria. També esmenta que hi ha sospites que l'accident podria haver estat un atemptat, amb possibles orígens interns a causa de la corrupció i rivalitats dins del règim, o externs, assenyalant el Mossad israelià. En el context internacional, el conflicte entre l'Iran i Israel s'intensifica i afecta les relacions entre Israel i els Estats Units. Netanyahu podria aprofitar la situació per atacar instal·lacions iranianes abans que l'Iran desenvolupi una bomba nuclear, mentre que Biden tem un conflicte regional que podria afectar el preu del petroli i les eleccions presidencials del mes de novembre. D'altra banda, la Fiscalia de Teheran ha amenaçat amb càstigs els que comentin l'«assassinat» a xarxes socials, mentre les autoritats han intentat confondre la població sobre les causes de l'accident. L'autor assenjala que la gestió de Raisi va estar marcada per la corrupció, les execucions en massa i l'esclat de la revolta Dona, Vida, Llibertat, que va mostrar el rebuig popular al règim. Conclou que la mort de Raisi i Abdullahian representa un cop significatiu per a la teocràcia iraniana, ja desgastada i sense capacitat per generar nous líders.

Afshon Ostovar Les Gardiens du chaos, les faucons de la Révolution islamique dans l'escalade au Moyen-Orient

Segons l'autor, la desescalada després de l'atac iranià a Israel del 13 d'abril es pot atribuir a diversos factors. En primer lloc, malgrat el caràcter massiu de l'atac, no va aconseguir l'èxit esperat per l'Iran. Més de la meitat dels míssils balístics van fallar per problemes tècnics o van ser interceptats en vol per les defenses israelianes i aliades. Tot i que alguns míssils van colpejar els seus objectius, els danys causats van ser menors, limitant l'impacte de l'atac. A més, les respostes d'Israel han estat relativament mesurades, en part a causa de la pressió diplomàtica de l'administració Biden, que ha portat Israel a evitar una escalada important. Israel va respondre simbòlicament llançant alguns atacs de represàlia, però sense causar danys importants. Aquesta resposta limitada pretenia més enviar un missatge dissuasiu a l'Iran que no pas causar danys reals. L'atac iranià també es pot interpretar com una demostració de força dels falcons del Sepâh, el Cos de la Guàrdia

Revolucionària Islàmica, que han augmentat la seva influència al si del règim iranià. Aquests falcons s'han vist frustrats pels atacs israelians anteriors als interessos iranians a la regió, i l'atac a Israel es pot veure com un intent de reafirmar la seva capacitat de resposta. El Sepâh actua com a avantguarda del líder suprem Ali Khamenei, mantenint el seu poder i perseguint els seus objectius ideològics, inclosa una política exterior hostil cap als Estats Units i Israel. Tanmateix, Khamenei també actua com a contrapès moderador controlant les accions de Sepâh per evitar una escalada incontrolada. La geografia política de Sepâh inclou regions estratègiques com Síria, el Líban, l'Iraq i el Iemen, on busca ampliar la seva influència i contrarestar els interessos nord-americans i israelians. Per tant, l'atac a Israel es pot interpretar com un intent de consolidar aquesta influència i dissuadir possibles atacs contra els interessos iranians a la regió. Finalment, l'autor considera que l'atac iranià va reforçar el poder del Sepâh demostrant la seva capacitat per desafiar directament Israel, alhora que va evitar una escalada important que podria haver perjudicat els seus interessos regionals. També subratlla el paper central de l'Iran en els conflictes de l'Orient Mitjà i destaca els límits del poder militar d'Israel i els seus aliats per dissuadir l'Iran d'actuar a la regió.

Marlène Laruelle Les intel·lectuals russes entre les deux occidents

La qüestió de la identitat russa i la seva relació amb Europa ha estat sempre al centre de les reflexions dels intel·lectuals i polítics russos des d'almenys el segle XVIII. Amb els anys, el règim rus contemporani ha passat de la idea de Rússia com a part integrant de la civilització europea, certament amb particularitats espacials, ja que el territori rus s'estén a l'Àsia-Pacífic i que Moscou sempre ha insistit en aquesta vocació eurasiàtica, preferint finalment la noció de Rússia com a civilització estatal. L'autora apunta que aquesta evolució del posicionament civilitzador és, òbviament, el resultat d'unes relacions cada cop més tenses amb Occident i de la recerca progressiva d'un "camí rus particular" que justifiqui la ruptura gradual dels vincles amb Occident. Des de la perspectiva russa, Occident és una noció essencialment política i estratègica, que defineix els vincles i les institucions transatlàntiques i els valors del liberalisme progressista, mentre que Europa és percebuda com una entitat cultural, històrica i filosòfica, un destí, que potser no és transatlàntic però continental, no liberal sinó conservador. Els debats sobre les relacions entre tots aquests termes —Occident, liberalisme, conservadorisme, Europa, Unió Europea— ocupen un lloc important en les discussions intel·lectuals i la producció ideològica russes. L'any 2023, el Consell de Política Exterior i de Defensa (SVOP), un important grup de reflexió a Rússia, va iniciar un debat sobre la qüestió de l'afiliació a la civilització de Rússia. Fiódor Lukyanov, figura clau en el món de l'expertesa russa, president de la Fundació Valdai Club, va rebre per a l'ocasió dos grans intel·lectuals i acadèmics russos, Boris Mezhuev i Alexei Miller.

Mezhuev va ser un dels principals representants de l'anomenat moviment Jove Conservador que, als anys 2000 i 2010, va contribuir en gran mesura a formular una ideologia conservadora russa -en el seu cas moderada i en diàleg amb els seus socis occidentals-. Des d'aleshores s'ha distanciat del règim i continua encarnant una veu filosòfica autònoma, defensant el conservadorisme com a destí de Rússia. Alexei Miller és historiador, professor de la Universitat Europea de Sant Petersburg, reconegut especialista

en polítiques de memòria russa i el seu conflicte amb les memòries centreeuropees, així com en la qüestió de la identitat russa en les seves ambigüitats entre l'imperi i l'estat-nació. En aquest diàleg a tres veus, Lukyanov, Mezhuev i Miller qüestionen l'evolució de la civilització de Rússia des de la invasió militar d'Ucraïna i la seva relació amb Europa, el liberalisme i el conservadorisme, i amb la resta del món. Si ni Mezhuev ni Miller s'oposen al règim, tampoc estan subordinats al discurs oficial i demostren l'existència de modestos espais d'autonomia intel·lectual a la Rússia actual.

David A. Graham The Eight Dynamics That Will Shape the Election

En aquest article l'autor analitza la situació en la que es troba la campanya electoral per la presidència dels Estats Units. La particularitat de les circumstàncies en que es desenvolupa la campanya fan que aquest període estigui sent menys intens que en altres processos electorals. L'edat de Biden, els processos judicials de Trump, les crisis geopolítiques internacionals en les que estan involucrats els EUA, i la polarització ideològica dels votants son només algunes de les particularitats que marquen aquest procés electoral. Les últimes enquestes apunten a un victòria del Partit Republicà en els estats indecisos encara que a molt poca distància dels demòcrates. Trump però, ha passat molt de temps als tribunals a causa de les acusacions d'encobriment d'una relació sexual, la qual cosa li ha impedit comparèixer en molts mítings i n'ha perjudicat la imatge pública. Al seu torn, Biden preocupa als votants per la seva edat, encara que hi ha pocs indicis de problemes mentals derivats de l'edat de l'actual president, hi ha diverses imatges i vídeos de les seves ensopegades que circulen per la xarxa. A la vegada, les crisis internes que viu el país així com els importants conflictes internacionals han obligat a Biden a intensificar esforços, i a destinar menys temps als actes de campanya. Un altre aspecte a tenir en compte és que Biden va prometre el retorn a la normalitat després de la pandèmia, però la insatisfacció amb la situació actual i problemes com la inflació dificulten la seva posició. Malgrat haver iniciat reformes estructurals, molts votants no les entenen o no han vist els seus efectes. A més, l'opinió pública general sempre ha confiat més en la gestió econòmica dels republicans, és igual com de bé vagi l'economia sota el mandat de Biden, aquesta creença pot no haver canviat d'aquí a les eleccions. Una enquesta revela que una gran part dels nord-americans vol canvis importants en el sistema polític i econòmic, de fet, un 14% va declarar voler desmantellar-lo per complet. Trump és vist com el candidat més probable per a fer canvis radicals malgrat aquesta posició sigui només la imatge que projecta. Preocupa també, tant a Biden com a Trump, la campanya de Robert F. Kennedy Jr. perquè està obtenint un 10% dels vots en les enquestes. Encara que els candidats de tercers partits tendeixen a perdre força a mesura que s'acosten les eleccions, la seva presència podria afectar el resultat en estats disputats. En darrer terme, la campanya electoral per la presidència els Estats Units, promet ser interessant i dinàmica a causa dels múltiples elements i actors que la protagonitzen i que encara tenen molt camp per córrer.

Denise Dresser How AMLO Undermined Democracy and Brought Back One-Party Rule

L'autora analitza la conjuntura en què es troba Mèxic a pocs dies de les eleccions presidencials del 2 de juny i descriu el retrocés democràtic que ha viscut el país sota la presidència d'Andrés Manuel López Obrador (AMLO) i el seu partit, el Moviment per la Regeneració Nacional (Morena). Considera que durant els seus cinc anys i mig de mandat, López Obrador ha erosionat les normes democràtiques, centralitzant el poder, soscavant les institucions i manipulant el sistema polític per assegurar el domini de Morena, ja que AMLO governa dividint la població en «el poble» versus «els enemics del poble», promovent polítiques que suposadament beneficien els pobres mentre ataca les elits i l'oposició. D'altra banda, el president ha consolidat el control sobre les institucions de l'estat, ha promulgat legislació inconstitucional i ha atacat el poder judicial i les agències electorals, amb el suport crucial de l'exèrcit. L'autora també afirma que l'administració de López Obrador ha utilitzat recursos estatals i mitjans de comunicació per soscavar l'oposició, i ha emprat tàctiques com el *doxing* i el desplegament de programari espia contra activistes. Sota el mandat d'AMLO, Morena ha aprovat lleis per afeblir els partits de l'oposició, reduir-los el finançament públic i controlar el sistema electoral. Fins i tot després que el Tribunal Suprem va anul·lar algunes lleis, el partit ha intentat aconseguir majories legislatives per promulgar canvis constitucionals. De cara a les properes eleccions, López Obrador va escollir Claudia Sheinbaum com a successora per la seva lleialtat per tal d'assegurar la continuïtat del seu enfocament autoritari i populista. En aquest context, l'oposició fragmentada i desacreditada lluita per competir amb els recursos i la propaganda recolzats per l'estat de Morena, tot i que la violència criminal desenfrenada, inclosos els assassinats de candidats, i la infiltració en el procés electoral per part d'organitzacions criminals han creat un ambient de por i compromès la perspectiva d'unes eleccions lliures i justes. Així doncs, les eleccions constitueixen una alternativa entre preservar una democràcia fràgil o tornar al govern del partit dominant. Si Morena aconsegueix una majoria prou àmplia, podria canviar la constitució i consolidar el seu poder, la qual cosa podria provocar l'enfonsament de les institucions democràtiques de Mèxic. L'autora adverteix que les properes eleccions són fonamentals no només per a la competició política sinó per a la mateixa supervivència de la democràcia a Mèxic.

Catalunya, España, Europa

Raluca Bercea et al. En finir avec l'Europe des scandales: 7 propositions pour protéger notre démocratie avant les élections

L'escàndol de Qatargate va posar al descobert una important xarxa d'influència pro-Kremlin a Europa, que implicava polítics europeus, inclosos membres del Parlament Europeu. Els processos de presa de decisions que regeixen el mercat únic europeu són vulnerables a poderoses estratègies d'influència, incloses les d'estats estrangers, que posen en risc la democràcia europea. Els autors asseveren que les respostes polítiques a aquest problema han estat més aviat modestes, centrant-se principalment en mesures preventives

com ara normes de transparència i codis de conducta. No obstant això, aquestes mesures s'han demostrat insuficients per combatre eficaçment les influències externes i els conflictes d'interessos. Per lluitar contra la corrupció i recuperar la legitimitat de la democràcia europea, consideren que cal reforçar la separació entre l'interès públic europeu i les dinàmiques de pressió. Això podria incloure restriccions més estrictes a les activitats professionals paral·leles dels eurodiputats, períodes de reflexió posteriors al mandat abans de participar en activitats de lobby i sancions a les empreses que incompleixen les regles sobre portes giratòries. A més, afirmen que és fonamental reforçar l'arsenal repressiu de la Unió, ampliant les competències de la Fiscalia Europea per perseguir els delictes contra els interessos democràtics de la Unió. Entre les propostes concretes destaquen la pertinència de la Unió al Grup d'Estats contra la Corrupció (GRECO) i l'adopció d'una directiva europea sobre la protecció dels interessos democràtics mitjançant el dret penal. Tot i reconèixer que no hi ha cap solució miracle per a un mal que té profundes arrels polítiques i econòmiques, afirmen que és crucial que els candidats al Parlament Europeu abordin aquest problema urgent i qüestionin el nivell de protecció que volen donar als ciutadans europeus als processos democràtics de presa de decisions de la Unió.

Rishi Iyengar 'We Are Allied, but We Are Not Aligned'. Josep Borrell, Europe's outgoing foreign-policy chief, on the U.S., China, Ukraine, and Gaza

L'autor de l'article Rishi Iyengar manté una conversa amb Josep Borrell, Alt Representant de la Unió Europea per a Afers Exteriors i Política de Seguretat, sobre diverses problemàtiques actuals que travessa la UE com és la regulació tecnològica, les relacions internacionals, el conflicte d'Ucraïna o la guerra de Gaza, entre d'altres. En primer lloc, Borrell admet les crítiques envers la regulació tecnològica europea, però defensa que la sobre regulació no és l'arrel del problema. Borrell exposa que Europa ha sigut deficient en mercats de capital i en identificar tendències tecnològiques a temps, la qual cosa l'ha portat a quedar-se retardada en comparació amb els EUA i la Xina. D'altra banda, sobre les polítiques comercials que manté la Unió Europea amb els Estats Units, Borrell destaca que l'estratègia nord-americana mitjançant els incentius fiscals i el suport financer per a atreure inversions tecnològiques poden perjudicar a Europa, perquè l'energia és més cara i la capacitat d'oferir incentius és limitada. També parla dels diferents enfocaments que tenen Europa i els EUA envers la Xina. Encara que la UE està molt més prop de Washington, les dues potències occidentals no sempre estan alineades en la seva política cap a Beijing. Borrell subratlla que la Xina exporta els seus desequilibris interns i que la competència en sectors com els cotxes elèctrics i els panells solars afecta significativament Europa. Un altre tema candent és el de la guerra entre Rússia i Ucraïna. El conflicte ha accelerat l'estatus d'Ucraïna com a país candidat a ser membre de la UE. Entre altres problemes que cal que es resolguin per planejar l'entrada d'Ucraïna a la UE, com és la guerra en la qual Rússia l'ha immers, Ucraïna enfronta grans desafiaments administratius i de corrupció. Borrell planteja la possibilitat que la UE oferís alguns beneficis abans de la filiació completa per a fer costat a Ucraïna. Finalment, Borrell tracta les polítiques que duu a terme la UE i la relació que manté amb el conflicte actual de la Franja de Gaza. Borrell insisteix en el paper que ha tingut la UE en les últimes dècades sent

el proveïdor més gran d'ajuda financera i humanitària del poble palestí i esforçant-se en la reconstrucció i la promoció de la pau. Borrell advoca per la solució del reconeixement de dos estats, el palestí i l'israelià, i subratlla la necessitat d'un canvi d'actitud de l'odi i la destrucció actuals cap a la pau i la convivència.

Matthew C. MacWilliams Demography: The ticking time bomb threatening Europe's democracy

Des de les pàgines de *Social Europe* l'autor examina críticament l'estabilitat de la democràcia a Europa, desafiant la idea que gaudeix d'un sòlid suport públic. Malgrat la creença comuna que la democràcia és un valor fonamental i durador a tot el continent, les dades recents suggereixen una preocupant tendència de disminució del suport, especialment entre les generacions més joves. L'autor incideix en una sèrie de punts que al seu entendre són clau. Primer, el baix nivell de suport a la democràcia: les dades de l'enquesta de l'Open Society Foundation de 2023 revelen que menys de la meitat de la població dels principals països europeus dona suport de manera decidida a la democràcia. Concretament, només el 38% dels alemanys, el 27% dels francesos i menys del 45% dels italians i polonesos són fermes defensors de la governança democràtica. Segon, per mesurar el suport a la democràcia, es va preguntar als enquestats si estaven d'acord amb afirmacions que soscaven les normes democràtiques, com ara afavorir un líder fort que no tingui en compte les eleccions, governs no democràtics o donar suport a un govern militar. Una part important dels enquestats va expressar el seu acord amb aquestes opinions. Tercer, el distanciament de la joventut: els joves europeus mostren un suport a la democràcia notablement inferior en comparació amb les generacions anteriors. A Alemanya, només el 21% de la generació Z i dels mil·lenaris donen suport a la democràcia de manera consistent, en comparació amb el 66% dels de 70 anys o més. Tendències similars s'observen a Polònia, França i Itàlia, on el suport dels més joves és significativament més baix. Quart, apunta que el concepte de «successió demogràfica» suggereix que a mesura que les generacions més joves i menys democràtiques substitueixen a les més grans, el suport general a la democràcia disminuirà, la qual cosa suposa un risc potencial per a l'estabilitat futura de les institucions democràtiques a Europa. Cinquè, tot i que l'autor confia que a mesura que els més joves envelleixin puguin ser més favorables a la democràcia, el clima actual de polarització política i la poca confiança en les institucions fa que el futur sigui incert, ja que les tendències demogràfiques presenten un perill clar i actual per a la continuïtat de la governança democràtica. Finalment, l'autor afirma que per evitar el declivi democràtic, és imprescindible entendre i abordar les raons subjacents de la disminució del suport entre els joves europeus. Enfortir els valors i les institucions democràtiques és crucial per revertir aquestes tendències abans que portin a una crisi més profunda. En darrer terme, conclou que si no es prenen mesures proactives per implicar i educar la població més jove sobre la importància de la democràcia, Europa corre el risc de viure un futur on les normes i els valors democràtics es podrien erosionar significativament, deixant pas a l'autoritarisme i la demagògia.

Nathalie Tocci As Europe's power shrinks, its fear is growing - and the result is huge mistakes

L'autora argumenta que la influència d'Europa en els afers globals ha disminuït des del final de la Guerra Freda, un període que es va caracteritzar pel multilateralisme, la cooperació regional i els valors liberals. Avui, el nacionalisme, el proteccionisme i la unilateralitat estan en augment. Europa està lluitant per adaptar-se a aquest nou món, i requereix una reavaluació radical del seu paper i estratègies. El president francès, Emmanuel Macron, ha advertit que la Unió Europea podria no sobreviure tret que canviï, generant una ansietat generalitzada i conduint a una presa de decisions deficient. Aquesta por és evident en la resposta inconsistent d'Europa a la invasió d'Ucraïna per part de Rússia. A diferència dels Estats Units, que es veuen impulsats per l'heroisme, les accions d'Europa fluctuen en funció del rendiment d'Ucraïna al camp de batalla, provocant un suport dubtós i retardat. Aquesta precaució també es veu en l'enfocament europeu del nord d'Àfrica i l'Orient Mitjà, on la por es tradueix en polítiques ineficaces i poc ètiques, com ara pagar règims per aturar la migració en lloc de fomentar la migració legal. En el conflicte israelià-palestí, la influència potencial d'Europa també es veu minada per la por de ser acusada d'antisemitisme, la qual cosa porta a un suport incondicional a Israel malgrat les crisis humanitàries. Aquesta por també paralitza Europa pel que fa a la possibilitat del retorn de Donald Trump com a president dels Estats Units, amb l'esperança d'Europa que no succeeixi en lloc de preparar-s'hi. L'autora conclou que el reconeixement de Macron de la possible mort de la UE hauria de provocar una reavaluació de la manera com Europa participa a nivell mundial. El veritable perill és la por d'Europa, que corre el risc de convertir-se en una profecia autocomplerta de decadència.

Víctor Burguete ¿Por qué ha aumentado la retórica belicista en Europa?

Victor Burguete explica com les declaracions alarmistes que han fet diversos dirigents europeus sobre l'amenaça de guerra que pateix la Unió Europea pot explicar-se millor a partir del context polític actual que presenta la UE i no tant amb la possibilitat real d'entrar en un conflicte violent directe. Entre els passats mesos de febrer i març diversos dirigents de la UE com Emmanuel Macron o Ursula von der Leyen van fer algunes declaracions insistint sobre el risc que té la UE d'entrar en guerra. Cal però, entendre com la proximitat de les eleccions al Parlament europeu i la necessitat d'incrementar la despesa en defensa davant dels conflictes actuals, té més a veure amb aquest discurs alarmista que no pas l'amenaça real d'una guerra. D'una banda, el tema de la seguretat és un reclam de vot atractiu que usen els partits polítics de manera recurrent i en diferents contextos i escenaris per tal d'incrementar el suport electoral. La situació contextual actual d'Europa amb a guerra d'Ucraïna és, evidentment alarmant, però insistir en l'amenaça de guerra pot ser una bona estratègia per arrossegar vots, sobretot a l'est i el centre d'Europa. En el cas del president francès, el discurs bel·licista li pot servir per atraure alguns votants del partit de Le Pen, que ha estat acusat de ser pro-rus en algunes ocasions. D'altra banda, la Unió Europea ha augmentat el nivell de despesa en defensa i ha destinat una part molt gran

d'aquest finançament a Ucraïna, i això obliga a replantejar els sistemes de finançament i a demanar un augment de l'aportació individual dels estats membres. Els discurs alarmista serveix en aquest cas per justificar l'augment d'aquesta despesa davant la població europea. Finalment, l'autor planteja com només una millor gestió i la coordinació d'aquesta despesa en defensa poden ser realment efectives sinó la necessitat també d'esforçar-se en buscar una solució no violenta al conflicte ucraïnès incidint en la possibilitat que la inversió en defensa sigui una acció contraproduent.

Denis Cenusa Moldàvia, la zona geopolítica gris que llama a Europa

El juny del 2022, Moldàvia va ser reconeguda com a país candidat per la UE, i el desembre del 2023, se li van assegurar garanties polítiques per iniciar negociacions d'adhesió. Aquest avenç ràpid ha estat impulsat principalment per consideracions geopolítiques, especialment a causa de l'agressió russa i la guerra a Ucraïna. El govern moldau ha aconseguit establir vincles polítics sòlids amb Brussel·les, cosa que n'ha facilitat el progrés cap a l'adhesió. Tot i això, Moldàvia enfronta desafiaments importants, inclosa una administració pública feble i la necessitat de reformes profundes per complir amb els estàndards de la UE. L'autor considera que les negociacions d'adhesió requeriran una transformació jurídica i institucional completa a Moldàvia, i que la UE haurà de controlar el compliment de condicions específiques, com ara la depuració del sistema judicial i la lluita contra la corrupció. Tot i aquests reptes desafiaments, l'autor afirma que l'inici de les negociacions d'adhesió representa una oportunitat per a Moldàvia d'avançar cap a una major integració europea, encara que el procés serà llarg i exigent. El resultat dependrà de la dinàmica geopolítica i de les reformes internes que Moldàvia pugui implementar amb èxit. La UE ha avaluat positivament les reformes a Moldàvia, malgrat alguns incompliments, i ha destacat la voluntat política del país. Tot i això, Moldàvia encara enfronta desafiaments de seguretat, inclosa l'amenaça russa i les influències híbrides. La feblesa de l'administració pública a Moldàvia és un punt crític, cosa que requereix inversions estratègiques en formació i finançament per alinear-la amb les reformes previstes. L'inici de les negociacions d'adhesió el 2024 dependrà del compliment de tres condicions específiques, incloent-hi la depuració del sistema judicial i la lluita contra la corrupció.

Democracia, diversidad y cultura

Anne Applebaum The New Propaganda War

L'autora explica com, després de les protestes a la plaça de Tian'anmen per part d'estudiants xinesos el juny de 1989, el govern xinès va arribar a la conclusió que l'eliminació física dels dissidents no era suficient per apaivagar les idees que havien motivat les protestes. Arran d'això i l'expansió d'internet, el règim xinès ha construït un elaborat sistema de control que inclou l'omnipresència de càmeres de vigilància, *apps* per al control de la població uigur a Xinjiang o la creació del Gran Tallafor, un sofisticat sistema de filtres que eviten que els usuaris vegin determinades paraules o frases a la xarxa.

L'article assenyala que el règim xinès va arribar a la conclusió que la vigilància no ofereix cap garantia, ja que, fins i tot en un estat on la vigilància és gairebé total, l'experiència de la tirania i la injustícia pot radicalitzar la gent, que se sent atreta pels drets humans, la democràcia i la llibertat. És per això, que són aquests conceptes mateixos els que s'han d'enverinar, una estratègia a la qual s'han sumat altres estats com Rússia, Veneçuela o l'Iran. Un grup d'autocràcies que, segons afirma Applebaum, s'han anat ajuntant al voltant de l'oposició a un conjunt d'idees com la transparència, l'estat de dret i la democràcia. Aquest nou model de propaganda pretén convèncer el seu propi poble perquè es mantingui fora de la política i que no hi ha alternativa, venent als seus ciutadans cinisme, por, nihilisme i el menyspreu per la democràcia, amb l'objectiu de destruir el que anomenen l'«hegemonia nord-americana». Applebaum també indica que una part de l'espectre polític nord-americà no és només un receptor passiu, sinó un participant actiu en la seva creació i difusió d'aquesta propaganda. Com els líders d'aquests països autocràtics, la dreta nord-americana MAGA també vol que els nord-americans creguin que la seva democràcia és degenerada, les seves eleccions il·legítimes i la seva civilització ferida de mort. L'única institució governamental que lluita contra la propaganda antidemocràtica és el *Global Engagement Center*, creat l'any 2016, que se centra en la propaganda autoritària estrangera.

Ignacio Sánchez-Cuenca Las raíces del malestar

El malestar difús i generalitzat a les societats pròsperes ha portat al rebuig dels partits polítics tradicionals, a nivells baixos de confiança en les institucions i al creixement de l'extrema dreta. Els ciutadans senten que el país està anant a la direcció equivocada i que les futures generacions viuran pitjor que les actuals. Malgrat els avenços científics i tecnològics, així com els nivells rècord de renda per càpita, el pessimisme persisteix. La percepció que els serveis públics, especialment la sanitat i l'educació, empitjoren contribueix al malestar. Tot i que s'inverteixen recursos en aquests serveis, la satisfacció dels ciutadans ha disminuït amb el temps. L'autor assenyala que la «malaltia dels costos», descrita per l'economista William Baumol, explica que els serveis la productivitat dels quals no pot augmentar tendeixen a tornar-se més costosos amb el temps a causa de l'augment dels salaris. Això afecta tant els serveis públics com els privats, i a mesura que el pes d'aquests serveis a l'economia augmenta, el problema s'agreuja. Als països on es proveeixen serveis privats, els costos continuen augmentant i moltes persones no poden accedir a serveis de qualitat. Allà on l'Estat és el principal proveïdor, els ajustaments es realitzen a través de retallades als serveis a causa de la resistència a pagar impostos més alts. El deteriorament dels serveis públics afecta desproporcionadament les persones amb menors recursos, exacerbant la desigualtat, la qual cosa crea un brou de cultiu per al sorgiment de projectes polítics demagògics, il·liberals o autoritaris, que culpen diversos grups o institucions del deteriorament dels serveis. Aquests projectes polítics poden minar la legitimitat de l'Estat a la provisió de serveis socials i contribuir a la descomposició dels sistemes polítics. Tot i que ofereixen solucions ràpides, a curt termini atrauen un electorat descontent, però a llarg termini deixen els països en pitjors condicions i aprofundeixen la desconfiança de la ciutadania.

Sohrab Ahmari Whatever happened to the language of peace?

En aquest article l'autor menciona les paraules del papa Francesc a *CBS News* el mes passat adreçant-se als líders de països en guerra demanant la pau i, destaca, com aquestes han estat acollides amb indiferència per altres líders mundials i, especialment entre l'elit occidental. L'autor compara la rebuda de les crides per la pau del Papa amb la que va tenir l'encíclica *Pacem in terris* de Joan XXIII sobre la pau universal i com, fins i tot, els líders ambdós costats del Teló de Ferro també parlaven el llenguatge de la pau, amb el discurs de John F Kennedy *Peace for All Time* el juny de 1963 o l'article *On Peaceful Coexistence* de Nikita Khrushov publicat a *Foreign Affairs* el 1959, totes elles unes declaracions d'intencions pacífiques que, de vegades, es van traduir en importants èxits diplomàtics. L'autor afirma que, actualment, la paraula "pau" rarament és esmentada pels líders occidentals. L'explicació que dona a aquest fet és que les persones que van viure les grans guerres de la primera part del segle XX, està desapareixent, i amb ells, la consciència de la població occidental de l'efecte devastador d'una guerra. També esmenta l'argument de Massimo Faggioli, que assenyala el col·lapse de l'URSS com a element que ha contribuït a la desaparició d'una recerca de la pau entre blocs rivals. Malgrat això, l'autor assenyala que les acampades propalestins estan canviant la tendència de falta d'un moviment de masses que forci un debat públic sobre el cost de la guerra. Així mateix, ressalta la importància de la necessitat dels estudiants acampats de fer-se ressò de les paraules del papa Francesc per poder reviure el llenguatge oblidat de la pau.

Economía, bienestar e igualdad

Sergio Fabbrini How to combat economic nationalism in Europe

L'autor explica com el mercat únic europeu es veu cada vegada més amenaçat per la pressió que els nacionalismes econòmics dels estats membres de la Unió Europea exerceixen. Enrico Letta, ex primer ministre italià, ha presentat *Much More than a Market* davant del Consell Europeu a mitjan abril, un informe en què presenta les amenaces que suposa per a l'economia europea la fragmentació del mercat únic i en el que proposa diverses línies d'acció que la contrarestarien. La correlació entre el nacionalisme econòmic i el nacionalisme polític és evident i la creació d'un mercat supranacional és important tant per la integració econòmica d'Europa com per la integració política dels estats membres. Una de les causes principals del ressorgiment del nacionalisme econòmic ha estat la gestió fragmentada de les diverses crisis que ha patit Europa en les últimes dècades. Des del crac financer del 2008, la pandèmia de la COVID i la crisi energètica, fins a la crisi de seguretat derivada de la guerra entre Rússia i Ucraïna, han estat gestionades principalment des dels governs nacionals. Això ha provocat sovint una gestió més lenta i incoherent d'aquestes problemàtiques. El sistema econòmic del mercat únic està dissenyat perquè funcioni independentment dels interessos nacionals dels estats membres i evitar mesures proteccionistes. Tot i que l'estructura del mercat únic continua sent sòlida, les pressions nacionalitzadores són cada vegada més grans. L'informe de Letta exposa com l'equilibri entre les sobiranes nacionals i la sobirania europea ha de ser perfecte per tal que

l'estructura del mercat únic continuï sent fort i perquè el funcionament de la mateixa UE no es vegi alterat. En definitiva, la continuïtat del mercat únic és important tant per a la garantia d'un sistema econòmic europeu estable, com per al bon funcionament de la mateixa Unió Europea.

The Economist The global financial system is in danger of fragmenting

L'article descriu el canvi significatiu que s'està produint en el sistema financer mundial, on s'està reduint la dependència del capital i les institucions occidentals, especialment les dels EUA. Aquest canvi ha estat impulsat per diverses forces i els seus efectes seran duradors a llarg termini, incloent-hi el ràpid augment econòmic de la Xina i el creixement d'altres mercats emergents. Avui dia, les deu economies de mercat emergents més grans contribueixen al voltant d'un terç de la producció mundial, un augment del 12% respecte de principis dels anys noranta. Aquest canvi ha diversificat les finances globals, amb els centres financers d'Àsia posant-se al nivell dels de Nova York i Londres. Els mercats emergents ara tenen mercats de valors pròspers i poden emetre deute públic en les seves pròpies monedes. Aquest nou sistema financer ha aportat estabilitat, fent que els països siguin més resistents a la volatilitat i les crisis que abans exportava el sistema financer nord-americà. També s'estan desenvolupant nous sistemes nacionals de pagament, fet que impulsa els operadors a actualitzar la seva infraestructura digital i reduir costos. No obstant això, les tensions geopolítiques creixents i els conflictes potencials amenacen de fragmentar el sistema, donant lloc a un món on les activitats financeres es confinin dins de blocs aïllats. Malgrat aquests canvis, el domini del dòlar nord-americà en les finances mundials continua sent fort, mantenint una dependència incòmoda respecte de la infraestructura financera dels Estats Units, fins i tot mentre altres parts del sistema es fragmenten. L'article conclou que la inestabilitat del sistema financer global és preocupant perquè afecta l'accés al capital, el creixement econòmic i la prosperitat a tot el món.

Piergiorgio M. Sandri Cobre: el metal más deseado del mundo

El mercat del coure experimenta un curtcircuit a causa de la seva creixent demanda i escassetat. Aquest metall, considerat el «petroli d'aquest segle» per la seva importància en la transició energètica, atrau l'atenció dels inversors i experts. Els preus del coure han augmentat prop del 30% el 2024 i es troben en màxims històrics. Es pronostica una alça explosiva en els propers anys, cosa que reflecteix un segon cicle alcista significatiu en el mercat de minerals. L'autor argumenta que la transició energètica depèn en gran part del coure, ja que es necessita per a vehicles elèctrics, xarxes elèctriques, panells solars, bateries i tecnologies d'intel·ligència artificial, entre d'altres usos. Fins i tot, el sector de defensa depèn del coure per a la producció d'armament i equipament electrònic. Tot i això, la producció de coure enfronta desafiaments significatius. El tancament de mines i la manca de noves inversions han contribuït a l'escassetat. S'estima que es necessitaran al voltant de 80 noves mines de coure per assolir els objectius d'emissió neta zero per al 2030. El temps i els costos associats amb la posada en funcionament de noves mines són alts, la

qual cosa agreuja la situació d'escassetat. A més, els jaciments amb potencial estan ubicats en zones geopolíticament delicades, cosa que dificulta la inversió. Tot i aquests reptes, alguns països i empreses estan en posició de beneficiar-se de la crisi del coure. La Xina, com a principal processador i consumidor de coure, i Amèrica Llatina, amb grans reserves del metall, estan entre els potencials beneficiaris. No obstant això, s'espera que la crisi de subministrament més gran tingui lloc el 2035, amb un dèficit significatiu entre l'oferta i la demanda. Això tindrà implicacions importants per a l'economia global i el consumidor final, ja que els preus del coure continuaran augmentant i afectant diversos sectors industrials.

Sostenibilidad y cambio climático

Éloi Laurent A new Green Deal: Europe's defining impulse

L'autor exposa com el Pacte verd europeu s'ha mantingut vigent des del 2019 malgrat les poques garanties que es tenien de la seva supervivència i considera que cal consolidar-lo i reforçar-lo, i per això se n'ha elaborat una anàlisi que avalua el seu rendiment i efectivitat i un informe posterior que proposa noves mesures. El Pacte, ha demostrat una forta resistència, ha perdurat a través de la pandèmia de COVID-19, al context geopolític actual marcat per la guerra entre Rússia i Ucraïna i a la consegüent inflació econòmica. La seva persistència es deu a diversos factors clau. El primer, que està profundament arrelat en la legislació de la Unió Europea, a més, que s'alineja amb el compromís de la UE amb la sostenibilitat i, finalment, que compta amb l'ampli suport dels ciutadans europeus. Per tal de consolidar el pla, però, és essencial analitzar el seu progrés i identificar les possibles àrees de millora. El *Green Deal Compass* s'ha creat específicament per això. És una eina analítica que avalua el Pacte en els quatre pilars fonamentals del projecte: neutralitat climàtica, metabolisme econòmic, sistema d'aprovisionament i sistema de suport de la vida. A partir del Green Deal Compass, s'ha creat l'informe *Blueprint for a European Social and Green Deal* que proposa traçar un millor camí cap al Pacte. L'informe mostra com el desenvolupament de polítiques socioecològiques coherents en lloc de l'enfrontament de problemes concrets és clau per al seu èxit. Posa èmfasi en la importància d'integrar les polítiques socials nacionals amb les polítiques mediambientals europees i involucrar activament els sindicats i els ciutadans europeus en el procés de transició justa. Finalment, assenyala que l'acceleració de les crisis ecològiques no pot mitigar-se ignorant les emergències socials. La UE, amb la seva combinació única de polítiques socials i mediambientals sòlides, està ben equipada per a afrontar aquest desafiament. Aquesta combinació defineix el model europeu com una identitat integral, sòlida i pacífica.

Francisco Pineda Zamorano Los límites del planeta y la población mundial

La població mundial continuarà augmentant fins a assolir un màxim d'11.000 milions el 2100, per després disminuir progressivament. Actualment, la població és de 8.200 milions. El sud-est asiàtic s'estabilitzarà cap al 2050, mentre que l'Àfrica experimentarà un creixement exponencial, arribant als 4.500 milions a finals de segle. Europa, en canvi,

només tindrà 650 milions d'habitants el 2100, mentre que Nigèria, un sol país africà, en tindrà 800 milions. L'autor afirma que el principal repte serà garantir la sobirania alimentària a l'Àfrica i evitar grans migracions. També cal assegurar el respecte al medi ambient i reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle. L'envelliment de la població és un altre repte, especialment al primer món, Àsia i Amèrica Llatina, ja que afecta les polítiques de creixement econòmic. La superpoblació a megaciutats i zones costaneres també és preocupant, així com la mobilitat de persones que podria desestabilitzar estats receptors. Per consegüent, considera que la planificació adequada de la distribució de la població i la mobilitat és crucial per mantenir l'estabilitat. L'accés a l'aigua potable i l'augment de la producció agropecuària seran importants reptes en aquest sentit. Conclou advertint que els governs i organismes internacionals s'han de centrar a redistribuir la riquesa per garantir serveis bàsics com ara salut, educació, alimentació i habitatge. És essencial planificar amb anticipació per superar el pic poblacional sense comprometre l'habitabilitat del planeta mitjançant plans a curt, mitjà i llarg termini que assegurin una vida digna i sostenible per a tothom.

Sanjay Sisodiya & Mark Maslin Climate change is linked to worsening brain diseases

En aquest article els autors comenten una nova recerca que revela que el canvi climàtic agreuja els símptomes de diverses afeccions cerebrals, com ara l'ictus, les migranyes, la meningitis, l'epilèpsia, l'esclerosi múltiple, l'esquizofrènia, la malaltia d'Alzheimer i el Parkinson. El cervell, que regula les nostres respostes als reptes ambientals com les altes temperatures i la humitat, lluita per funcionar correctament a mesura que aquestes condicions s'intensifiquen a causa del canvi climàtic. En general, els humans se senten còmodes dins d'uns intervals específics de temperatura i humitat. Tanmateix, els petits augments poden interrompre el funcionament del cervell, ja que molts components neurològics treballen prop dels seus límits de temperatura màxims. Els canvis ambientals ràpids, com ara la calor i la humitat extremes, poden provocar un mal funcionament del cervell. Algunes malalties i medicaments poden afectar la capacitat del cos de refrescar-se, empitjorant les condicions neurològiques. Les onades de calor, en particular, pertorben el son i exacerben condicions com l'epilèpsia i l'esclerosi múltiple. La deshidratació durant les onades de calor pot espessir la sang, augmentant el risc d'ictus. En conseqüència, l'augment de les temperatures condueix a més ingressos hospitalaris per demència, deteriora el control de les convulsions en l'epilèpsia i augmenta la incidència i la mortalitat per ictus. Les condicions psiquiàtriques com l'esquizofrènia també empitjoren, amb taxes d'hospitalització més altes. L'onada de calor del 2003 a Europa va suposar al voltant del 20% de l'excés de morts entre persones amb malalties neurològiques. Les temperatures extremes inusuals, les grans fluctuacions diàries i els esdeveniments meteorològics adversos poden empitjorar aquestes condicions, especialment a les zones urbanes sense espais verds. L'impacte global és important, amb milions de persones afectades per epilèpsia, demència i ictus. A mesura que la població envella, aquestes xifres augmentaran. Així, els autors afirmen que afrontar el canvi climàtic és essencial, però els esforços de mitigació requeriran temps. Mentrestant, la informació personalitzada i els sistemes locals d'alertes meteorològiques i de salut poden ajudar les persones amb

malalties neurològiques. Els esforços han d'integrar el canvi climàtic en l'atenció neurològica per evitar socavar els avenços científics. Les malalties neurològiques proporcionen informació sobre els impactes potencials sobre els cervells sans a mesura que les condicions climàtiques van més enllà dels límits evolutius. Abordar el canvi climàtic és doncs crucial per mantenir la salut cerebral i el benestar general.

Innovación, ciencia y tecnología

Yaël Nazé Satellites à gogo: un sacré Graal

Al maig de 2024, el nombre de satèl·lits en òrbita era de 17.000, amb 9.000 encara actius. Aquesta tendència a l'alça forma part d'una corba exponencial, amb prediccions que indiquen que podria haver-hi fins a 100.000 satèl·lits en òrbita a finals de la dècada. Aquest augment massiu del nombre de satèl·lits planteja diverses preguntes sobre els seus motius i els seus impactes. La majoria d'aquests satèl·lits estan destinats a les comunicacions. A diferència dels satèl·lits en òrbita geoestacionària, els nous satèl·lits es col·loquen molt més a prop de la Terra, cosa que redueix significativament el temps de resposta, però requereix megaconstel·lacions de centenars o fins i tot milers de satèl·lits per oferir una cobertura permanent. Projectes com Starlink de SpaceX, Kuiper d'Amazon i OneWeb d'Eutelsat tenen previst desplegar megaconstel·lacions. Els usuaris potencials d'aquests satèl·lits inclouen comunitats aïllades, companyies navilières i militars, que es beneficiaran de la connectivitat global. Tanmateix, la rendibilitat d'aquestes megaconstel·lacions segueix sent incerta, amb reptes econòmics i alts costos associats al desenvolupament i desplegament de satèl·lits. A més dels problemes de contaminació del cel nocturn i del risc de col·lisions entre satèl·lits, creixen les preocupacions per l'impacte ecològic de l'augment dels llançaments espacials. La producció, el combustible de llançament, la gestió de les deixalles espacials i el final de la vida útil dels satèl·lits plantegen reptes ambientals importants. Malgrat aquests riscos, els satèl·lits segueixen sent essencials per a moltes aplicacions, inclosa la vigilància ambiental i el compliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides. No obstant això, l'autora considera que és fonamental considerar acuradament les conseqüències de la proliferació de satèl·lits i llançar només aquells que són realment necessaris per al bé de la humanitat, evitant impactes ambientals innecessaris.

Juan Carlos López China ha alcanzado uno de los santos griales de la física cuántica

El desenvolupament que han experimentat les tecnologies quàntiques durant els darrers cinc anys és espectacular. Els Estats Units i Europa tenen un rol molt important en l'avenç d'aquesta disciplina, però algunes de les aportacions més rellevants les està fent la Xina. Això és precisament el que acaba de passar. L'autor revela que un grup de físics de la Universitat de Ciència i Tecnologia de la Xina acaba de fer un pas endavant molt important en l'àmbit de la simulació quàntica. El punt de partida de la seva investigació és un fenomen conegut com a efecte Hall, que, a grans trets, descriu l'aparició d'una tensió elèctrica perpendicular a la direcció tant del corrent elèctric com del camp magnètic quan

un corrent travessa un conductor allotjat al interior d'un camp magnètic. Aquest efecte té moltes aplicacions pràctiques. De fet, s'utilitza per mesurar camps magnètics, identificar corrents elèctrics, i fins i tot per fabricar mesuradors de flux i els sensors utilitzats en el control de motors. Curiosament, hi ha una variació de l'efecte Hall clàssic coneguda com a "efecte Hall anòmal" que es produeix en alguns materials conductors i semiconductors. És un fenomen quàntic en què la relació entre la tensió i el camp magnètic aplicat no és lineal. Fins ara, per estudiar-lo, els científics es veien obligats a recórrer a materials bidimensionals d'alta puresa molt específics que, a més, havien de ser sotmesos a temperatures extremadament baixes i a camps magnètics molt intensos. El problema de tot això és que aquesta complexitat dificulta la mesura dels estats quàntics del sistema, cosa que limita les seves aplicacions al camp de la informació quàntica. Aquesta fita ho canvia tot en l'àmbit del processament quàntic de la informació. El seu potencial rau en el fet que el fet de disposar d'un sistema de simulació quàntica artificial i controlable permet utilitzar aquesta tecnologia per estudiar amb més profunditat els estats quàntics del sistema i indagar-la possibilitat d'implementar un ordinador quàntic plenament funcional i capaç d'esmenar els vostres propis errors. A més, la naturalesa artificial d'aquest sistema quàntic permet als físics controlar-lo i manipular-lo amb molta precisió, posant a les mans la possibilitat d'estudiar els estats quàntics complexos amb molta més profunditat que la permesa per les tecnologies disponibles fins ara. Un apunt interessant és que el sistema quàntic que han ideat aquests científics no requereix aplicar un camp magnètic extern. A més, el control que posa a les mans dels físics és tan precís que permet mesurar amb molta exactitud les propietats dels sistemes quàntics d'alta integració